

מ ע ר כ ה

לאחר מסדרי יום הצבא

לשוא כונו, כפי שתואר חוץ, מסדרי הצבא וז' תש"ט, "מסדרי יום הנצחון" של צבא ישראל. רק עתה ניתן לצבאנו - לפחות במס' יחידות-משנה מיצגות, מקרב כל החטיבות ונ אשר בו - לסכם את השנה וחצי של ועמידה על גפשי העם, של בניה אירגונית, אופרטיבי והתאמנות מקצועית. לא מיהרנו על מצעדי-נצחון. אך משבא יום כ' תמוז ידע העם היושב בציון, וידע העולם, שעה שומע על המתרחש בארץ-ישראל, כי זהו הם נצחוננו. ומי שראה את קבלת-הפנים לפלוגות העייפות הצועדות ונוסעות דרך הצופים של תל-אביב, קבלת-פנים שלא חמימותה ובדריכותה הנפשית מזו שניתנה בני כר, למצעד הצנוע יותר, הראשון, בכי ש"ח - ידע גם הוא כי המדובר הוא בצבא מנצח, אלא אף בצבא שהוא עצם ובשר מבשרו של העם המריע הזה, ושל פשו, צבא אשר בכל תהליכי התגבשותו ת והמקצועית מוסיף להיות בן העם ומשרתו. ועתה - לאחר מפקד סמלי זה של כוחות-ישראלים - עומד צבאנו לפתוח דף חדש.

עם המעבר

אחר, בספר משימותיו ומעשיו. ודאי, עוד יצוינו ויוחגו, מדי שנה, מועדי-זכורת, ימי-זכרון וימי תהילה לנשק העברי ולנושאו. אולם עם הסיכום והחתימה החגיגיים לשנת המלחמה - נפתחים ששת ימי המעשה, לעתים - מעשה אפור, אך מעשה הכרחי חיוני. הוא - לבנות את הצבא: לבנותו על היסודות המחודשים של צבא-לימי-שלום. שיהא מוכן לכל פורענות כי תבוא. לטפח את יכולתו המקצועית. לגבש את מסגרתו הארגונית והמשמעתית. לחשל ולהכשיר את סגל-המפקדים אשר לו. להעמיק את שרשיו בהווית העם, בתהליכי בנין הארץ, בצברונה הכללי של מדינתנו. להנחיל בתוכו, לגבי העולים החדשים, את מסורת העבר, ולהדליק מחדש, בלב כל "שנתון" של חיילים צעירים, את השלהבת הנאמנה, ההגנתית, החלוצית, מורשת מימי "השומר" וההגנה, ונכס צבא-ההגנה-לישראל.

דברי שר-הבטחון והרמטכ"ל, במצעד ההיסטורי של כ' תמוז תש"ט, ביטאו את החובות המוטלות מעתה על צבא-ההגנה-לישראל. בסגל המפקדים ובמחנות הטוראים של צבא זה, הקרואים להגשימו יום-יום, בטיב מאמצייהם וליכדם, יהיה תלוי כיצד יוגשמו ציוויים אלה בחיים.

המאבק - החזרה המונית של טוראים ומפקדים אל נתיבות ימי-שלום בתום ההיאבקות. ההיסטוריה של המאה העשרים יודעת את משברי הצבא - משברים ארגוניים-מגנזוניים, ומשברים אישיים-נפשיים בהמון - בתקופות-המבחן האלו, ש"בין מלחמה לשלום". סימניהם ניכרים במיוחד בצבאות מנוצחים; אך נקל להבחין גם בגייסות של אומות מנצחות. אף מתאריו ומשקפיו הספרותיים של חזיון המלחמה בימינו, מהגדולים שבהם, ואף מבין הבינוניים יותר - רומן, המינגווי, רמארק ועוד, ועוד - חשו, איש-איש ויצירותיו, באותו דכדוך נפש מיוחד המשתרר בהסתיים פרשת-המלחמה, ואפילו היתה מסוכנת ומעיקה בשעתה; באותה אירה של "ועכשיו מה?", של הרגשת חלל ה"ק. הנפתח לפתע; של געגועים לליכוד ולהבטחת של ימי-המלחמה, תלומות "להמשיך ביחד" אף ב"ימות החול" של שלום, לקיים את ערכי החברות הנאמנה ואת האוירה של "אחד בעד כולם - כולם בעד האחד". ובצד אלה - ההרגשה: "שלחנו לקרב, היינו נחוצים או מאוד, כגיבורים ראונו - הנה, תם המעשה ופסה התהלה". רק כעבור זמן

אותות הצטיינות

צבא-ההגנה-לישראל, במעמד כ' תמוז השנה, כיבד י"ב מאנשיו, מהם החיים אתנו ומהם שנפקדו, וליבד את עצמו ואת מעשיו בשנת-הגורל שמאחורינו. ע"י מתן אותות הצטיינות הראשונים למעשי גבורה ומופת. היה זה טכס סמלי - כאותו מעמד עצמו כולו. ככל צורה, ודאי שלא יכול היה גם טכס זה של הענקת אותות-התהילה, לאלה החיים ולקרוביהם של אלה אשר נפלו, למצות את מלוא התוכן של רוחי-הלב, ההרהורים, יראת-הכבוד, תוגת-הקרוב אשר פעמו בקרב רבבות הצופים באותו מעמד, ובקרב האומה, על מאות אלפיה שבארץ, מיליוניה - שבגולה; אך הוא סימלם. ודאי שסמל זה לא היה נועד, כלל ועיקר, רק לאותם שנים-עשר הנבחרים, ולמעשייהם הם בלבד. כי הם רק נבחרו מבין המאות הרבות של אלה הזכאים, איש-איש, להתגאות במעשיו ובאופן מילוי חובתו, ואשר על כולם יחד, על המאות, וניתן לומר - על האלפים של ממלאי חובתם למעלה מאות-החובה הפורמלית - גאותנו הקיבוצית, גאות העם וגאותו חילו. אין זה דבר פשוט לבחור "את המצוינים ביותר" בעליהם ללא-תקדים, מגונות-המסיבות ומשובצת

מה עם תהליך הסתגלות ודרגות למציאות יחסי שה השונה של לאחר-מלחמה, חורים, בהדרגה, שיוזי המשקל החוש לתפקידים החדשים, המחייבים הפרויים אף הם.

לבטימערב כאלה - הם נחלתם, לרוב, הן של אלה ה"הולכים" מהצבא של מדינת-עם בעלת חובת-שירות, והן של הנשארים בו. הצבא, אשר מוכרח להיות קטן ומצומצם מזה שבתקופת-המערכה, עומד פחות במלכו תשומת לבו של הכלל; כאילו - "מיותר" במקצת, לבעל המבט השטחי. רק העמקת ההכרה הרצינית, החמורה, של חיוניות תעודות-המגן לעם ולמדינה, החדרתה בקרב הציבור, אך בראש וראשונה - בקרב נושאי התעודה, בוניו של הצבא-לימות-שלום - היא אשר יכולה לשמש מרפא למחלות-מעבר אלו. ורק משטר אינטנסיבי, תכליתי, רב-מעשים של חישול יכולת צבאית, לימוד מקצועי, חינוך הטירון הצעיר, ליכוד חברתי, הוא אשר יעלה על פסים חדשים ויוצרים את המשכו של מפעל-המגן המאורגן, במדינת-היהודים הנבנית והעומדת על המשמר.

מצבים יוצאי-דופן, כעלילת שנות תש"ח-תש"ט, וטרם נוצרו מאזי-הרוקחים ונוסחאות-הקבע להגדרתם המדוייקת של סוגי מעשי-הגבורה ודרגותיהם. בדרך כלל, בכל צבא וצבא, על אף כל בסיון מגובש ואמת-מידה מקובלת, מוכרחה לשלוט מידת-מה של "מקריות" בשעת ניפוי מעללי-העוון של מפקדים וחיללים וסיוגם לסוגים-סוגים; כי לא בקילוגרמים המדובר. בצבאנו הצעיר, בו חסרה אמת-המידה הקודמת, המוסכמת - למפרע - לא כל שכן. אך גם בתנאים אלה יש באותם י"ב אותות-הגבורה הראשונים כדי לקרוע את הפתח הראוי לסילוק החוב המוסרי אשר חבה האומה לנאמני-לוחמיה. יש לראותם כביטוי הכרת-התודה וההוקרה הקיבור צית הגדולה. על יסוד נסיונו במלחמה, והבשלת חכמת חיי-הצבא בתוכו, חכמה שאין לקנותה מספר-הלכות בלבד. ידע צבא-ההגנה-לישראל לטפח מערכת ציונית כבוד למעשי-הגבורה, נאמנות וחריצות, לסוגיהם ולגילוייהם, לקיים אמת-מידה מציאותית להענקתם, לגבש בתוכו יחס של הוקרה רצינית לאותות-התהי לה ולנושאייהם, ולחנך את הדורות הבאים במסורת העוה, הנאמנות וההוקרה.